

non posse, quia iis casibus deveniri potest ad æstimationem executionem, post alios Cavalcan. decif. 27. n. 2. & 3. part. 3. quibus adde, quæ exacte congregimus 137 luprà hoc l. 4. c. n. 35. vers. in superius propostiam, &c. Et isto casu propter moram ab ipsius tempore crescit semper æstimatio, & valor fructuum, & sic intelligitur. l. unum, cum ibi notatis, ff. si cert. petat. Genuen. decif. 117. n. 30. Galpar. Rodrig. de annuis redd. l. 1. q. n. 11. n. 29.

138 Aut condemnatus debet fructus in specie, ut puta; quia illos ex alieno fundo percepit; & tunc aut stant seu præsumuntur stare, ut quia sunt recolli intrà triennium l. 1. & ibi gloss. C. si adversus usufruc. vel intrà annum (in regione in qua regulariter, ulterius non servantur) aut sunt consumpti. Priori casu condemnatus tenetur fructus restituere, aliàs ad æstimationem quanti plurimi deveniendum erit, nisi debitor probaret consumptos absque ejus culpa, secundum Rodrig.

139 ubi proximè. Si verò consumpti sunt à debitore, tunc tenebitur ad æstimationem habito respectu ad illorum tempus perceptionis, aut consumptionis, secundum Ananiam consil. 38. n. 3. Bal. in l. 2. in fin. C. de fructu. & litium expens. Menoch. de recuper. poss. rem. 15. n. 660. Galpar. Rodrig. d. c. 12. sub n. 29. Cancr. variar. resol. in 3. c. 1. de actio. & obligat. & n. 182. Natta consil. 599. n. 4. Ruin. consil. 56. n. 3. vol. 2. Suarez recepit. sentent. verbo fructus, n. 346. Rohl. exercit. 10. n. 20. Scaccia de iudiciis l. 1. c. 38. n. 9. Covarr. l. 1. variar. c. 3. n. 7. Sfort. conf. 3. n. 6. Rendi. in prompt. jur. tit. 90. de presump. n. 4. Negulan. de pignor. part. 5. membr. 5. n. 12. vers. adde tamen. Cognol. in l. singularia n. 138. ff. si cert. petat. Lamberteng. de contractib. nulli. gloss. n. 221. & 246. Bovi. de statu. verbo fructus. gloss. l. n. 18. in fin. Barbosa in l. divortium §. interdictum n. 43. §. ob donationes n. 42. ff. soluto matrimo. Gratian. disceptat. 42. n. 50. Guelt. de iur. part. 3. rub. 2. n. 54. Avil. in cap. prator. c. 10. gloss. execution. n. 29. Topat. l. 1. var. tit. de fruct. in gener. col. 7. in prin. Ant. Sola. ad decret. Sabaud. ut. de cens. gloss. l. 1. part. 4. n. 2. Alb. consil. 182. apud quos omnes videre poteris, an & quando fructuum æstimatio crescat, & de eleganti distinctione præ cæteris videndus est omnino Marius Gjurba decif. 115. per tot. ad quem te libenter remitto, quia tractat mirabiliter, & de præfata distinctione, clarè post alios DD. explicat Elibar. in tract. de ratiociniis. c. 17. à 7. usque ad 14. ubi docet quidem, quando crescat vel decrescat valor fructuum, vel quando æstimatio quanti plurimi sit in sententia executione faciendâ & quod tempus spectandum sit, & attendendum, ut æstimatio quanti plurimi locum habeat, an consumptionis veræ, vel factæ, an perceptionis, & de aliis infinitis difficultatibus, quæ incedere solent in executione rei iudicata, ad liquidandos fructus, ad quem & ab ipso relatatos te remitto, quia bene loquitur, & peritè Caval. in tract. de tuore. à n. 235. cum seqq. Petrus Surd. decif. 81. tractat etiam nonnulla Rod. Xuar. in l. post rem. declaratio. l. Reg. ad fin. operis §. queritur ulterius quaest. 8. pulchrè etiam & latissimè de hoc articulo post plurimos Gjurba dec. 115. per totam. Grat. discept. forens. c. 243. à n. 56. Moder. de process. executiois l. part. c. 2. n. 103. Peregr. decif. 61. n. 4. Cavalcan. decif. 27. n. 6. par. 3. Menoch. de adipsif. rem. 121. & consil. 111. n. 53. Fab. Ann. consil. n. 24. Lupus de uxorib. commen. 3. §. 6. n. 145. Tuscus littera F. concl. 492. à n. 5. cum seqq.

Post consumptionem autem non crescit æstimatio, quia fructibus jam consumptis non dicitur debitor fructuum, sed æstimationis eorum, arg. text. in l. 1. C. de distract. pignor. ubi ideò consumpti fructus compensantur, & debitor extenuatur, quia jam non censentur fructus, sed quantitas, ita docet B. in l. cum qui ff. de his quibus in indignis, idem Bart. in l. divortio §. ob donatio.

140 in fin. ff. soluto matrim. Boeri. decif. 62. n. 2. Soc. consil. 82. n. 27. lib. 4. latè Cavalca. de tuore à n. 126. cum seqq. & Galpar. Rodrig. ubi supra n. 29. ad fin. ubi animadvertendum hoc esse, asserit, maximè ab executoribus executorialium qui passim re hac decipi & errare solent, qui quidem Rodrig. ibi num. 30. cum Boerio decif. 68. n. 5. & nostrate Joan. Garc. de expens. cap. 23. num. 47. vers. ad tamen, affirmat, quod sicut iusta causa litigandi excusat à condemnatione expensarum, l. qui solidum §. etiam de leg. 2. ita excusat à mora, & per consequens à solutione valoris & æstimationis quanti plurimi, quod est notabile, de quo vide Gjurba d. decif. 115. sub n. 2. ubi alios citat ad hoc, quod post consumptionem veram vel factam eorum æstimatio quanti plurimi non crescat.

141 Illud autem insuper attende, quod condemnatus ad restituendum certos modios tritici, non expressa ejus bonitate, victor, cui est faciendâ restitutione probare teneatur bonitate tritici mutati, vel consumpti, quo non probante, debitor sententia satisfecisse dicitur, si etiam vilissimum triticum tradiderit, ex elegantè text. in l. si fideiussor ff. manda. ibi, quodlibet triticum dando, reum liberari posse existimo, licet aliud sit dicendum in legati solutione, optimè post Gregor. Lopez in l. 23. tit. 9. verbo semejantes. Elibar. de ratiociniis, d. cap. 97. n. 6.

142 Si autem re reliquendus sit valor, & æstimatio per peritos, queret executor expertos in arte ad minus duos, qui probe de ea re iudicare possint, juxta auct. de non alienand. aut permutand. §. quod autem. col. 2. quicquid speculativè, minutatim secundum temporum distinctionem debent percurrari, juxta specialiter notata per Imol. & Alexand. in l. pretia rerum ff. ad l. falcid. Ab in cap. propositi, de probato. & in c. fraternitatis, de frigidis & maleficiis. Angel. in l. comparationis, C. de fide instr. & in l. jure ju. vers. ult. quero. C. de test. Bart. in proemio digestor. Bal. in l. hac editi, §. illud C. de secon. nuptius, in proemio digest. vers. sed dubiet. Decius in cap. propositi n. 14. de probat. latissimè prosequitur nostras Joan. Garc. de expens. & melior. cap. 29. & supra. vide Ant. Gomez tract. de contractib. cap. 20. n. 2. & illi æstimatores nominati semel suscepto negotio compelli possunt per executorem, si recusat taxare, Bart. in l. 1. §. cura carnis ff. de offic. praefect. ubi, & in l. 1. §. 1. nautæ, caupon. & l. 1. §. fieri adversus naturam. Bal. Salicet. & Alexand. in l. 1. §. vitiis ff. de procurat. Joan. Garcia ubi proximè à n. 24.

143 Ipsi tamen æstimatores inter se discordantibus, executor (cui à iudice intelligitur omne necessarium commissum) vel partes ad tertium eligendum, & in unum conveniendum compellit, vel ipse eligit, l. item si unus, ff. de pactis, & advertit Joan. Garcia ubi supra n. 27. & ipsi possunt, vel ratione imperitiæ, vel inimicitiae, aut alia justa causa recusari, & debent executores partes de idoneis conveniendis, & concordandis compellere, secundum Joan. Garcia eodem n. 27. vers. quimmo possunt, ubi quod non concordantibus partibus iudex executor eligit (ut dictum est) & reoet B. in l. creditors ad fin. C. de pignor. & idem Bart. in l. 2. C. de rescin. vendi. Pantal. de Crema in repet. ejusdem l. 2. C. de rescin. vend. & consentientibus tollitur omnis suspicio difficultatis l. si C. de arbit. l. cum l. fin. eod. Baptista de S. Blasio de arbit. q. 69.

144 Et à declaratione, & æstimatione horum peritorum auctore iudice, & comprobante, non datur appellatio suspensiva, cum liquidatum in executione executioni mandat, ac si in ipsa sententia sit expressum, quia pars est ipsius, juxta doctorum catervam adductam per nos à n. 7. cum seqq. & à prin. superius, prout observatur, de qua praxi etiam tenetur cum Joan. Garc. de expens. cap. fin. in notioris impressione. Elibar. de ratio. cap. 33. n. 25. & latius 4. n. 20. Apta. de parr. l. part.

1. part. cap. 4. n. fin. Parlador. lib. 2. rerum quot. cap. fin. l. part. §. 12. n. 33. qui alios citant.

150 De natura æstimatorum, & peritorum (vulgò dicti alarifes) à populo, & civitate lectorum, & an regulari possint vel ab eorum iudicio, & æstimatione appellari, vide post alios latè per nostratem Joan. Garc. de expens. & meliora. cap. fin. à n. 22.

151 Ex his, quæ superius dicta sunt, animadvertendum erit, quod si sententiam rem aliquam adjudicat vincenti, intelligenda est etiam cum fructibus pendentibus, quamvis de fructibus in sententia, nulla mentio facta fuerit, docet Bal. in cap. 1. vers. qui ex parte, verb. succedere, de pace constantie, in usibus feudorum, Matth. de Afflict. decif. 138. in princ. Christophorus de Paz in tract. de tenuta, tom. 1. cap. 13. n. 46. & seqq. & est optima doctrina Bertran. consil. 8. ex n. 1. l. 1. alferentis, quod quando dominum fundi in alium transferatur ipso jure, accipi & intelligi cum fructibus pendentibus sunt enim pars inseparabilis ipsius rei, de quo videndus est Covarr. lib. 1. variar. cap. 15. n. 1. Menoch. de recuperan. poss. rem. 6. à n. 45. & lib. 1. de arbit. cent. 3. casu 258. à n. 5. adeò ut executio sententiæ, quæ debet fieri in re, debeatur etiam fieri in fructibus pendentibus; per quamdam consequentiam, cum separabiles sint ab ipsa re, & possessione, ut docent Matth. de Afflict. decif. 9. n. 7. Menoch. de adipsif. rem. 4. n. 80. & recuper. rem. 6. n. 46. Caesar. Contar. in rep. l. univ. l. 1. n. 68. & 69. Christophorus de Paz. in tract. de tenuta d. cap. 13. à n. 47. & sic executor in his fructibus pendentibus non excedat, sententiam super re principali tantum latam, exequendo.

152 Ab executione excedente de tempore ad tempus, an, & quibus casibus (ubi singuli valdè utiles annectuntur) appellationi emissæ non deferens, vim faciat.

C A P U T X I.

Ab executione excedente de tempore ad tempus, appellationi interposita si non deferatur, vim facit, n. 1. Executor exequendo aut tempus datum condemnato ad solvendum excedit, n. 2. Condemnatis decem dies dantur tam de consuetudine, quam jure regio ad solvendum, quos potest iudex ex causa abbreviare aut ampliare suo arbitrio, n. 3. Excedit executor si dilatione aut conditione sententiæ pendente exequatur, n. 4. Plus petere dicitur qui ante tempus petit, n. 5. Executor datus cum termino limitato, eo transacto si exequatur amplius, excedit, n. 6. Executor cum termino limitato si aliquem infra illum excommunicet, eo transacto non absoluit, n. 7. Sententiam quæ quis condemnatum ad rei restitutionem à litis contestatione seu occupatione, an possit executor exequi in decursis post sententiam usque ad actualem restitutionem, n. 8. Sententia est stricti juris, & ultra non exequitur quam in ea continetur, quia non expressè censetur omni sum, num. 9. Iudex an possit condemnare reum ad usuras decurrendas post sententiam ob moram debitoris, n. 10. Tractus futuri temporis ad iudicem non spectat, n. 11. Executoris potestas regulatur à potestate superioris mandantis, n. 12. Executor non excedit si condemnatum ad rei & speciei restitutionem cum fructibus, exequatur condemnatum in fructibus decursis usque ad sententiam sed etiam in decursis postea uique ad actualem restitutionem, n. 13. Rota decisio mirabilis referunt in proposito, ubi condemnatus

S U M M A R I U M.

natus ad beneficii restitutionem cum fructibus compellitur præstare fructus decursos post sententiam usque ad actualem dimissionem, n. 14. Exequendi potestate carens executor, excedit in liquidatione fructuum tam decursorum usque ad sententiam, quam usque ad tempus taxationis, n. 15. Executor excedens fines mandati nihil agit, n. 16. Fructus in condemnatione reddum veniunt usque ad sententiam, sed usque ad partitionem sententiæ, n. 17. Fructus post sententiam in condemnatione veniunt, si fuerint à principio, fructus, aut interesse petita, n. 18. & 31. Fructuum condemnatio etiam si facta non sit nisi usque ad sententiam, potest executor decursos post eam à tempore moræ exequi usque ad actualem restitutionem, n. 19. Condemnatum ad interesse propter moram, an executor possit compellere, & taxare interesse postea causatum ob moram partitionis sententiæ, n. 20. Interesse iudicis officio debitum crescit usque ad executionem sententiæ, n. 21. Condemnatus ad interesse propter moram solvendi usque ad sententiam, si post eam perseveret in mora, actione iudicati tenetur ad illud etiam post sententiam, n. 22. Condemnatum ad interesse debitum jure actionis, an possit compellere executor illud præstare decursum etiam usque ad partitionem sententiæ, n. 23. Ad fructus decursos usque ad sententiam, & ad decurrendos usque ad ipsius partitionem potest iudex condemnare, n. 24. Fructus futuri sunt accessio conjuncta, & non odiosa, n. 25. Pro fructibus tam naturalibus ex re, quam annuis censibus & redditibus futuris, potest agi & subsequi iudicis condemnatio, n. 26. Iudex potest condemnare ad pecuniam debitam cum interesse lucri cessantis, puta hodie ad rationem vigesima pendenda, quandiu solutio satis differatur, n. 27. Interesse lucri cessantis debitum ex sententia, non est usura, sed æstimated naturam sortis, n. 28. Iudicium fundamentum in principali de presentibus, potest extendi ad accessorium de futuro, prout in fructibus decurrendis, n. 29. Debitore census convento pro uno anno decurso, si lite pendente maturaverit alius terminus, pro utroque potest sequi condemnatio, n. 30. Executor tunc poterit taxare & solvere fructus & interesse decursos post sententiam, & usque ad ejus partitionem, si appareant in iudicio fructus petiti, n. 31. Fideiussor de iudicio solvendo an teneatur ad fructus decursos post rem iudicatam usque ad ejus partitionem, num. 32. Condemnatum ad prestanda alimenta alicui usque ad pubertatem, an excedat executor, si illam compellat præstare femina ultra duodecim annos, & masculo ultra quatuordecim, n. 33. Pubertas in alimentis intelligitur in puella usque ad 24. in puero usque ad 18. annum, n. 34. Verba semper reinent suam propriam significationem secundum subjectam materiam, etiam quantumcumque materia sit stricta & odiosa, n. 35. Redditus annuus an debeat condemnatus à tempore primæ sententiæ, quæ ad illos condemnatum extunc, vel à tempore ultimo confirmantis, n. 36. Confirmatio nihil novi dat, nec auget dispositionem, nec aliquid obstaculum tollit, n. 37. Sententia referens se ad aliud, puta instrumentum aut sententiam, plus non operatur quàm quod in relato continetur, n. 38. Actio non nascitur ex sententia confirmata, sed ex confirmante, n. 39. Sententia confirmans retro non respicit, n. 40. L. eos 2. C. de usuris rei iud. verba referuntur, n. 41. interpretantur, n. 45.

1. part. cap. 4. n. fin. Parlador. lib. 2. rerum quot. cap. fin. l. part. §. 12. n. 33. qui alios citant. De natura æstimatorum, & peritorum (vulgò dicti alarifes) à populo, & civitate lectorum, & an regulari possint vel ab eorum iudicio, & æstimatione appellari, vide post alios latè per nostratem Joan. Garc. de expens. & meliora. cap. fin. à n. 22. Ex his, quæ superius dicta sunt, animadvertendum erit, quod si sententiam rem aliquam adjudicat vincenti, intelligenda est etiam cum fructibus pendentibus, quamvis de fructibus in sententia, nulla mentio facta fuerit, docet Bal. in cap. 1. vers. qui ex parte, verb. succedere, de pace constantie, in usibus feudorum, Matth. de Afflict. decif. 138. in princ. Christophorus de Paz in tract. de tenuta, tom. 1. cap. 13. n. 46. & seqq. & est optima doctrina Bertran. consil. 8. ex n. 1. l. 1. alferentis, quod quando dominum fundi in alium transferatur ipso jure, accipi & intelligi cum fructibus pendentibus sunt enim pars inseparabilis ipsius rei, de quo videndus est Covarr. lib. 1. variar. cap. 15. n. 1. Menoch. de recuperan. poss. rem. 6. à n. 45. & lib. 1. de arbit. cent. 3. casu 258. à n. 5. adeò ut executio sententiæ, quæ debet fieri in re, debeatur etiam fieri in fructibus pendentibus; per quamdam consequentiam, cum separabiles sint ab ipsa re, & possessione, ut docent Matth. de Afflict. decif. 9. n. 7. Menoch. de adipsif. rem. 4. n. 80. & recuper. rem. 6. n. 46. Caesar. Contar. in rep. l. univ. l. 1. n. 68. & 69. Christophorus de Paz. in tract. de tenuta d. cap. 13. à n. 47. & sic executor in his fructibus pendentibus non excedat, sententiam super re principali tantum latam, exequendo.

Sententia confirmans referens se ad sententiam, intelligitur cum sua qualitate, n. 42. Sententia lata virtute instrumenti ad quod se refert licet agatur ex sententia, tamen exequitur prout in instrumento cum omnibus qualitatibus, n. 43. L. furti, in prin. ff. de iis quibus uti digne, interpretatur, 44. L. eos 2. c. de usuris interpretatur, n. 45. Executor non excedit attendens tempus prioris sententiae specialiter expressum per ultimam confirmata, n. 46. Condemnatus ad centum, & si non solvat intra tot dies, mittitur in exilium, termino transacto poterit iudex exequi penam comminatum ob non solutionem pecunie, n. 47. Condemnatus ad centum, quae si solvere noluerit, at non pauperis, mittitur in exilium, quod si expectandum solutionis praestanda, ut pena comminata exequatur, n. 48. Tunc decem dierum terminus expectandus est, currens a die intimacionis & monitionis, iuxta magis communem opinionem, n. 49. Monitio semper requiritur, si sumus in facto negativo, ut incurratur pena, n. 50. Sententia termino transacto, potest iudex exequi penam pecuniariam, omnia paena corporali conditionaliter apposta, si hoc minus sit sciso, n. 51. Executor ad sequstrandus fructus, majoratus vigore decreti in iudicio tenuta, an excedat sequstrandus fructus non solum a die decreti, sed etiam a die mortis ultimi possessoris, n. 52. Si questri sententia non comprehendit fructus praeteriti temporis, sed stantes & futuros, n. 53. Electus ad officium pro hoc anno contra electionem, mora durante, puta tertius parte anni, obtinuit executoriales, an executor poterit illas exequi pro toto anno aliud tempus subrogando loco temporis transacti, n. 54. Electus ad officium uti impediens iniuste, habet recursum ad interesse, n. 55. Locato fundo in bivio, & factio locatoris fuit conductor impediens uti, contra quem sententia lata, an possit exequi in affirmacione contra locatorem, n. 56. Sententia ad rem tradendam, si perit, vel obit, fit executio in affirmacione, n. 57. Executor merus excedit assignando terminum ad parendum, & ob ejus imparitionem excommunicando, n. 58. Excommunicatio pertinet ad jurisdictionem contentiosam, cum abque cause cognitione ferri non debet, n. 59. Executor merus est incapax jurisdictionis, n. 60. Executor merus potest terminum deliberatorium praestare, sed non ad effectum imponendi novam excommunicationem, n. 61. Executor, cui causa vel executio committitur cum termino brevi, & limitato, an excedat assignando parti terminum & dilationem regalium, a sua commissioe abbreviato termino, aliis a jure assignato simili cause aut executioni, n. 62. Terminum magnum dare non potest qui arctatum & limitatum habet, n. 63.

Inter exequendum solet etiam iudex executorialium executor de tempore ad tempus excedere, quod quidem excessus genus inter ceteros connumerari, a quo appellacioni, ut licite deferendum esse non est dubium, cum abexcedente executor proponatur, gloss. celebris & communiter recepta per scribentes in cap. quoad consultationem 15. verbo, excedatur, de sententia & re judic. gloss. optima in l. ab executione, verb. excedat, c. quorum appellatio non recip. communiter approbata per Doctores ibi, praesertim Bartolum mon. 4. Odofredum n. 3. Paulum Castrensem sub mon. 3. Salicetum num. 5. Sebastianum Vantium de nullitat. sentent. ex defect. jur. delegat. sub n. 93.

Vestrum in praxi Romana Curia, lib. 7. cap. 3. sub n. 9. versiculo sed & inter alios, fol. 196. Rebuff. in tractatu de sententia execution. art. 7. gloss. 14. cap. 3. n. 1. tom. 1. fol. 379. Elacacium tract. de appellat. quest. 17. litem. 10. n. 33. Carocium exceptioe 126. n. 1. & exceptioe 44. num. 90. Lancelotum Robertum de avena. 2. part. cap. 12. lim. 53. numero 28. Marqueta. in tractatu de commissio. 1. part. c. 24. de appellat. ab excessu, &c. num. 6. & per Alex. conf. 92. num. 6. vers. nec in dist. provincia. l. 2. tenet. Cardin. Tusc. practicar. conclus. tom. 1. litera A, concl. 4010. n. 5. & n. 21. qui omnes explicat etiam, & affirmant in executoris exequente ante tempus datum condemnatis ad solvendum, iuxta l. 4. §. si quis condemnatus, ff. de re jud. l. 2. Cod. de usuris rei jud. licet jam hodie tam de consuetudine, quam jure Regio obtinuit, ut decem tantum dies condemnatis dentur ad solvendum, glossa. in l. si debitoris ff. de iudicis, quam dicit communem Portius in §. omnis, insit. de verb. oblig. & expressit leg. 2. tit. 13. & in l. 1. tit. 27. & in leg. 7. tit. 3. pag. 3. & in l. 6. tit. 17. l. 4. recop. Olanus in concor. jur. lit. c. n. 68. & 69. Parlador. l. 2. verum quotid. cap. fin. 1. p. §. 5. n. 19. ubi etiam advertit, posse etiam hoc temporis spatium iudicem suo arbitrio, (causa aliqua interveniente) aut coarctare, aut ampliare, probant etiam Doctores in cap. quoad consult. de re jud. praecipue Abb. Imol. & Felin. Bald. in l. fin. C. de execut. rei jud. ex l. 2. & 4. §. si quis condemnatus, ff. de re jud. Exemplum etiam reddi potest, quando in sententia apposta est condemnatio dilatio, ut aliquid faciat, vel conditio, quoniam utraque pendente, si executor queat exequi, proprie & ante tempus, nulliter aique exequeretur. Alexand. consil. 95. lib. 1. Decius consil. 421. Rebuff. tit. de liter. obligat. art. 2. gloss. 1. n. 26. & 27. tom. 1. Roderic. Xarez in l. post rem in declarat. l. Reg. lim. 4. n. 1. 2. & 3. & ejus additio. Baldez. Milit. leg. juris 620. in 2. p. Gutier. de jur. confir. 1. p. c. 56. n. 2. & 12. Paz in praxi 4. p. tom. 1. c. 3. n. 18. Avend. in l. 5. de las excepciones n. 22. Lord. Palac. Rub. in repet. c. per vest. in proemio §. 9. n. 14. Diennas reg. 175. Anton. Gom. tom. 2. variat. tit. de locato n. 6. & tit. de qualitat. contrad. n. fin. Doctores in l. 66. Tauri. Ripa in c. 1. de iudic. n. 88. Azev. in l. 1. n. 51. & l. 2. n. 5. tit. 21. l. 4. recop. & faci l. 2. tit. 21. l. 4. recopil. ibi passadas los placor. Curtius de sep. n. 46. mirabiliter Petrus Surd. conf. 186. per totum tom. 2. dicitur enim plus petere, qui ante tempus petit, §. plus autem petere, insit. de action. & per consequens excessus apparet, iuxta ea quae latius explicuimus hac 4. p. c. 3. a n. 75. Quo pertinet, quod executor datus ad tempus, & cum termino limitato, eo transacto, & finito, amplius exequi, dicitur excedere de tempore ad tempus, ejus enim expiravit jurisdictione. Hostiens. & post eum Joan. Andr. & Doct. Anton. de Imol. sub num. fin. in fin. Abb. Panorm. n. 34. in cap. quoad consultationem de re jud. Calderic. cons. 5. de sentent. excomm. (qui ex hoc inferunt, quod post tempus non poterit abolere a se excommunicatum intra terminum sed recurrat ad superiorem, iuxta cap. de causis de offic. delegat. & c. Pastor. al. de offic. ordin. ad fin. post alios) Vantius in tract. de nullit. sentent. ex defect. jur. deleg. n. 99. & seq. optime Octav. Vestr. in pract. Rom. Cur. l. 6. c. ult. n. 8. f. 174. & c. 2. & ibi ejus additioe. Cravat. n. 59. & 60. f. 165. recte Borgn. Cavalcant. decis. 20. p. 1. & Brixian. in repet. ad eum, verbo, executor, ad tempus. Sed nunc se offert illa discutienda difficultas, & utilissima questio; an executor sententiae, qua quis est condemnatus ad rei restitutionem cum fructibus decursis a tempore, puta litem contestationis, vel occupationis excedere dicatur; si pro fructibus post sententiam decursis usque ad realem, & actulem executionem, condemnatum exequatur, & compellat virtute

virtute ejusdem sententiae, etiam si de eis nulla sit facta expressa mentio. Et quod non possit, instans juris regulae, quod sententia est stricti juris, quae ultra non exequitur, quam quod in ea exprimitur, & quod in ea omittitur, censetur omisium, ut in capitulis precedentibus, & sequenti late dicitur, & in terminis ita videtur sententia Gamma Lusitanus, in decisione 110. num. 35. Pro quo facit, quia si Judex a prin. non potest expressè condemnare reum ad usuras interesse recurrendum, ob moram debitoris veniens post sententiam ut probat text. in l. 1. §. ff. de usuris, ibi, nec tamen Judex judic. bonae fidei recte jubebit interponi cautiones ut si tardius sententia condemnatus paruerit, futuris temporis pendatur usurae, cum in potestate actoris sit, judicatum exigere, Paulus notat, quid enim pertinet ad officium Judicis post condemnationem futuri temporis tractus, &c. iuxta l. non potest de iudicis l. non quemadmodum in fin. eodem late profertur hunc articulum Gamma ubi proxime Doctor Felicia de Solis in tract. de censibus cap. 5. sub n. 11. ergo multo minus poterit exequitur ad illos redditus compellere, quando eorum non est facta expressa condemnatio, maxime, quia potestas executionis regulatur a potestate superioris mandantis, ut latius diximus supra hoc l. 4. c. 6. per totum, praecipue n. 19. & a n. 25. cum pluribus sequentibus. Sed contrarium sententiam veriorum esse existimo, saltem in condemnatione ad restituendum rem, & speciem, quia tunc abque dubio poterit exequatur non solum in fructibus perceptis ante sententiam, sed etiam post sententiam decursis exequi condemnatum abque reatu excessus. Hac est elegans Rotae decis. 14. de re jud. in nov. in recollectis per Biscinetum, alias 337. quam (cum mirabilia sint ad propositum ejus verba) non erubuit hic inferere; quae sic ait: Auditor, cui committitur taxatio fructuum alicujus beneficii, in quibus quis est per tres sententias definitivas condemnatus, potest nedum fructus usque ad ultimam sententiam includere, sed etiam post usque ad tempus, quo ipse taxationem hujusmodi faciet, per condemnata perceptos, taxare secundum majorem partem damnorum, quia ad illos etiam condemnatus tenetur, & restituere compellitur per executionem, & veniunt ex officio Judicis, & sic debeant Dominia ad vitandum circuitum, quod possint per praedictum Dominum auditorem taxari quemadmodum per executorem possent, & taxari deberent. Quod verum ego, & Dominus Galliardus dicebamus, si praedictus auditor praedictas sententias exequi possit, sed si non haberet potestatem exequendi, & taxandi idcirco alios fructus quam illos, in quibus facta est condemnatio, taxare non potest, pro quorum taxatione, & compulsione recurrere haberet ad executorem suum, & si aliter taxaret, formam mandati excederet, & sic nihil ageret, per jura vulgaria, de refer. cap. cum dilecta ff. man. ad l. si diligenter, cum simili. Veruntamen ad tollendum omne dubium, fuit per omnes consultum, quod praedictus Dominus auditor declararet; taxando praedictos fructus singulis annis tantum valuisse, & valere sicut postmodum coram executoris computus quot annis possederit, & perceperit fructus, & compellatur per eundem executorem ad restituendum eisdem, &c. Haectenus de tam eleganti decisione. Cujus Rotae decisionis meminit Cardin. Tusc. per quem & gl. & lff. in l. cum fundus n. 3. in fin. veriorum dicentem, ff. si certum petatur. idem tenet in pract. concl. 10. 7. lit. 5. concl. 118. n. 2. dicens, quod fructus in condemnatione dum veniunt usque ad sententiam, sed etiam usque ad partitionem sententiae. gl. verbo, condemnatio, in l. qui restituere ff. de re vind. Boerius decis. 45. per totam praecipue n. 3. & n. 10. Cardin. Tusc. Salgado de Protect. Reg.

ubi proxime n. 2. Angel. in repet. l. 1. c. de jud. voluit lff. in l. ait prator n. 10. vers. 2. notabilis, ff. de iud. jur. referens Baldum, & hoc dictum inquit bene notandum lff. in §. omnium in fi. Decius & Cagnol. in l. in condemnatione, §. cum verbum ff. de regul. jur. & per Men. in praludis tr. de recip. poss. n. 6. hoc idem tenet Petrus Surd. in dec. 11. dicens quod sententia, qua quis condemnatur ad restitutionem rei, intelligitur non solum ad fructus perceptos ante sententiam; sed etiam qui postmodum percepti fuerint a condemnato usque ad executionem realem Capic. dec. 19. in fin. 18. Marta Neap. in compila. totius jur. contr. ex commoda decisionib. tom. 4. ti. de fruct. c. 71. quod declarat ipse Tusc. supra n. 7. quando sunt fructus petiti, aut interesse, post Capicium, & vide infra n. 31. Quam doctrinam ampliant, & intelligunt Capicium 19. d. decis. 45. d. n. 10. ad fin. quem sequitur Card. Tusc. pract. concl. d. lit. 5. concl. 128. n. 12. tom. 7. ut procedat etiam si fructuum condemnatio facta non sit nisi usque ad sententiam latam, quia etiam tunc bene poterit executor sententiae, taxare fructus post eam decursos, a die morae, & pro eis facere executionem in condemnatum. Sed major stat difficultas interesse, ubi quis propter moram ad illud condemnatus est, an possit executor taxare, & compellere condemnatum ad illud interesse, quod causatum fuerit post sententiam, ob moram condemnati usque ad executionem. In qua quodam interesse debetur iudicio officio, omnium concurs ferè est sententia, crescere interesse usque ad executionem sententiae, quia in casu, quo habetur ratio interesse, seu affirmacionis iudicis officio, tunc potest crescere, quousque Judicis officium daret, quod est non solum usque ad sententiam, sed etiam usque ad ejus executionem, per text. (quem dicitur notabilem in l. in iudic. commissi. in pr. ibi, cum post Judicis sententiam moram fecisset haeres ff. de usuris, & per l. ratio. §. si per venditorem ff. de action. emp. l. si Calendis. ff. de re judic. docent Bartol. in l. 3. §. in hac n. 2. ff. commoda. sequitur lff. in l. vinum, n. 12. & 22. ff. si cert. per. Ludovic. Bolog. in add. ad cons. 5. Joan. de Avan. Roder. Xuar. late & optime in repet. l. post rem, ad fin. operis vers. quarit. ulterius, quest. 8. n. 2. & per totam. Escob. tract. de ratiocin. c. 17. c. 13. optime & elegant. Capic. dec. 19. n. fin. vers. secundo dubitari contingit, &c. optime Card. Tusc. pract. concl. 10. 7. lit. 5. conclusionem 128. n. 3. post Bald. quem allegat in consilio 166. statuto cavetur, in fi. vers. quarto quaritur l. 2. 1. quod condemnatus ad interesse eo, quod non solverat usque ad sententiam, si post sententiam perseverat in mora; & actione iudicis tenetur ad interesse etiam post sententiam. Quid autem sit dicendum, ubi ad interesse tenetur quis iure actionis, puta ex stipulatione, &c. Doctores clarè non loquuntur, licet contrarium videantur sentire, eo quod loquuntur affirmative in interesse debito Judicis officio dumtaxat, quod pro nunc non examino, licet Cardin. Tusc. ubi proxime n. 4. sententia videatur, idem esse iure actionis dicens, praedictam conclusionem procedere, maxime quando interesse debetur officio Judicis, quia potest crescere interesse usque ad executionem cum effectu secundum Capic. d. c. 9. in fin. sed certè Doctores praecipue Capi. & Roderic. Xuar. ubi supra claris sententiam duntaxat, ubi interesse debetur officio Judicis. Hinc est, ut multo fortius possit iudex condemnare 24 in sententia ad fructus decursos usque ad sententiam ipsam, & etiam decurrendos usque ad satisfacionem ipsius sententiae, ita docet Bald. in l. 1. c. de sentent. 25 qua sine certa quantitate. reddens rationem, quia fructus futuri sunt accessio conjuncta non odiosa, per quem passim reum condemnari ad rei restitutionem cum

cum fructibus post sententiam percipiendis, usque ad realem traditionem, testatur bene Gaspa. Rodrig. de annu. reddit. lib. 1. questione 16. sub n. 27. Idem tenet ipse Bald. in l. 1. Cod. si. multi. membr. per quem utroque loco relatum, idem sequitur Cardinal. Tusch. pract. concl. tom. 7. liter. S. concl. 128. n. 1. & seqq. & loquendo tam de fructibus naturalibus ex se, quam pro fructibus census annui, vel mensuari, ut licite possit agi & condemnari reus pro futuris fructibus, & redditibus, late profequitur post alios Gratian. in discipulat. forensibus tom. 1. cap. 151. a n. 34. cum plurib. seqq. 27 & quod Judex jure optimo possit reum condemnare, ut debitam pecuniam solvat cum interesse lucricellantis ad rationem quatuor decimarum (quae hodie noviori Regio jure ad rationem vigesima est redacta, pendenda, quamdiu satis solutio differatur, probat Gasp. Rodrig. ubi supra dist. n. 27. ad fin. dicens, quod hujusmodi interesse, quamvis fortis accedat, ulura tamen non est, juxta ea quae ipse lib. 3. quaest. 5. dixit, & est text. in l. socium qui in eo ff. pro socio: in d. illud interesse assumere naturam fortis, secundum quae ipsemet lib. 3. quaest. 10. & l. nomen, in princ. de leg. 3. 29 Nec obstant, quae supra diximus in contrarium, tractus futuri temporis ad Judicem non spectare, quia non procedit, quando judicium fundatur in principali, quod est de praesenti, quia potest extendi ad accessorium de futuro, quia tunc potest sequi condemnationi pro fructibus tam decursis, quam decurrendis, quasi ratione adjuncti sequatur hoc commodum, text. est in l. C. de sent. que sine certa quant. & ibi notat Corneus in n. 2. Angel. in princ. & ceteri communiter DD. Mol. de primogenitis, lib. c. 14. n. 18. Gasp. Rodrig. ubi proxime d. n. 27. qui etiam respondet ad dictam l. 1. §. 1. ff. de usu, in contrarium adductam, B. in l. 2. vers. tamen singulariter, in fin. C. de fideicommiss. Ozas. decis. Pedemont. 130. in fin. 14. vers. nec oblab. etiam. Alin. de executio. §. 7. c. 126. in fin. n. 27. vers. & ideo non obstat illud. fol. 203. late & optimè Gratianus in discipulat. forens. tom. 2. c. 151. a n. 40. & supra a n. 34. bene etiam per Petrum Surd. decis. 120. n. 14. & 15. ubi bene explicat, in d. dicit Capella Tolof. quest. 30. & Jus additio, quem sequitur Card. Tusch. pract. concl. tom. 7. liter. S. concl. 128. n. 9. & 10. quod si creditor occasione affectus vel census, conveniat suum debitorem pro illo termino decursu, & pendente Judicio maturavit alius terminus, poterit condemnari debitor in utroque termino, decursu tempore sententiae, maxime quia procedit petitio pro paga decursa tempore petitionis, & decurrenda, potest fieri sententia condemnatoria super utraque decursa, & decurrenda. 31 His autem casibus, quibus huc usque diximus, executor non excedere, si fructus & interesse liquidet decursos post sententiam usque ad partitionem intelligendum est, si tales fructus a parte sint petiti, non alius, quia Judex non debet impetiri officium suum inter partes, parte non petente, juxta vulgaria jura, ut attestatur Antonius Capic. decis. 19. in fin. dicens, non fuisse per Senatam habitam rationem debiti inesse, quia non apparuit petitum. Vide sursum hoc cap. num. 18.

32 Sed quid dicendum in fidejussore judicato solvendo, ut aliquid rei detur, an ipse teneatur etiam ad fructus perceptos post rem judicatam? In quo negative, scilicet ut ad illos post rem judicatam perceptos non teneatur, resolvit Rebuff. tom. 1. ad const. Reg. tit. de literis obligat. gl. 9. n. 9. pag. 132. quam videtur sequi Azev. in l. tit. 21. lib. 4. recop. n. 144. fol. 359. 33 Sed de hujusmodi resolutione merito dubitat difficillimaque videtur, Mieres de major. 3. part. quaest. 26. n. 47. nam si fidejussor obligatus est de Judicato solvendo, & hujusmodi fructus usque ad rei restitutionem comprehendantur virtualiter, & ex natura rei, accessio-

riè ipsa sententia, & re judicata (ut diximus supra) ergo ad illos tenebitur fidejussor, quod verius mihi videtur. Pro quo evidenter faciunt quae nos in omnino simili quaestione & terminis resolvimus hac 4. p. cap. 10. a n. 87. cum multis seqq. & in specie de fidejussore, ibid. a n. 92.

Contingit dubitari, qui ex vigore contractus, ad testamenti, vel alio quovis modo, est condemnatus ad praestanda alicui impuberi alimenta usque ad pubertatem, an executorialium executor excedat, si condemnatum compellat praestare alimenta foeminae ultra 12. annos, & masculo ultra 14. §. 1. inst. quibus mod. tucl. fin. & l. si arrogat. §. non tamen ff. de adoptio.

Et quod non excedit, si condemnatum compellat praestare hujusmodi alimenta puellae usque ad quatuordecimum, puero autem usque ad decimum octavum, probatur, quoniam ubi tractatur de praestandis alimentis usque ad pubertatem, pubertatem usque ad hoc tempus intelligi debere, docet eleganter, & expressè Modest. in l. Mela. vers. certe ff. de alim. & cibariis legat. Quam significationem alimentorum specialissimum favor pubertati attribuit, ut per illum text. dicit Crem. fin. 78. Roderic. Suarez. in l. quoniam, in priori ampliation. 3. in fi. C. de inoff. testam. Nemausen. in tract. claus. pag. 948. Angel. a Gambelloni in tracta. de testament. glossa 45. n. 9. Polebium in tracta. de substitut. in rub. de compendios. n. 34. Corra. in l. precibus n. 18. C. de impuber. Petr. Surd. de alim. privileg. 58. Franc. Muñoz de Elcob. in comput. 4. per totam, qui n. 4. exilliant, ex rigore verbi pubertatis usque ad praedictos annos, ferri debere alimentorum praestationem, cum usque ad decimum octavum plena pubertas dici non possit ut in l. si erogator. §. non tantum ff. de adop. qua plena pubertas, in hac alimentorum specie desideratur, ut tenet Accursi. in dist. §. non tantum, verbo plena, quem sequitur Orsini ibi n. 2. Acofia lib. 2. selectar. interpret. c. Lara. de alim. in §. sed verum n. 8.

Quibus adde, quod etiam in materia quantumcumque odiosa, & stricta, verba semper retinent suam propriam significationem, secundum subjectam materiam. Calderi. in const. 1. de consang. & aff. Areti. in l. cum leg. ff. de testam. Angel. in l. tale pactum §. col. 1. circa medium ff. de pactis. Decius. in l. n. 59. & in l. factum §. in penul. n. 10. & in l. semper in obcur. num. 11. ff. de reg. jur. Abb. in cap. ex parte ult. 22. nota de decim. Cov. lib. 3. variat. resolut. c. 5. in fin. plurimos citavimus hac 4. part. c. 9. de execut. de re ad rem 3. n. 120. vers. quibus sic suppositis, & vers. sequenti, ubi etiam quod ex verbis sententiae illud inferri potest, quod ex illis verbis de necessitate subintelligitur, ac secundum naturam rei, & subjectam materiam, ubi plures ad id Doctores citavi. Ergo sequitur evidenter, ut hujusmodi executor ad praestanda alimenta impuberibus non excedat, si praedicto modo pubertatem, scilicet, usque ad 14. annum puella, & puer usque ad decimum octavum extendat, & quatenus Petr. Surd. ubi proxime n. 8. dicit haec procedere in puero paupere alendo, non in debite, justeque dissentit Muñoz dist. c. 4. ad si. quia in omnibus est accipiendum.

His finitima est in Jure illa non mediocri difficultas: priori sententia quis fuit condemnatus, ut ex tunc nempe a tempore prolatae sententiae, vel intimatiois, solvat tot annuatim simpliciter, vel forsitan cautivè videlicet a tempore sententiae, interim dum non solvitur principale, solvat ejus redditus, & ab ista sententia appellante condemnato iterum confirmato fuit datus, pro ejus executione executor quaeritur, an excedat, condemnatum compellat praestare illos redditus a tempore prioris sententiae confirmatae, vel a tempore dumtaxat posterioris sententiae confirmantis, & quod non excedat probatur, quoniam confirmatio nihil novi dat, nec auget, nec minuit dispositionem, adeo ut nullum defectum,

defectum, aut obstaculum tollat, cap. 1. ubi gl. cap. cum dato cap. exam. de confirmat. nihil vel inna. Fel. in cap. cum dilectus per tex. ibi n. 6. de fid. test. Callia dec. uni. n. 2. de confirmat. nihil. & inutil. Mand. in reg. 2. q. 10. n. 2. & designat. gratia tit. de confirm. in princ. Rot. decis. 702. n. 6. & dec. 78. a n. 5. part. 1. divers. & d. 31. n. 6. p. 2. divers. Mol. de primog. lib. c. 9. n. 7. Hieron. Gonz. in reg. de alter. q. 45. §. 1. n. 75. & 76. ergo cum condemnatio vires viresque ad priori sententia, non a confirmante, & illius tempus attendi, & inspicere debet.

38 Secundum, quia sententia referens se ad illud, puta instrumentum, aut sententiam, non plures, nec aliud operatur, quam in ipso relato est, nec plus nec minus tribuit, quam quod in relato continetur. Rota decis. 40. n. 2. part. 2. divers. late Borgni. Cavalcan. dec. 19. n. 32. p. 3. dicens etiam quod sententia referens se ad acta, vel instrumentum dicitur in se continere omne relatum verè & expresse de verbo ad verbum, super relato judicasse, ergo ultima sententia dum per simplicem confirmationem se refert ad priorem, etiam illud tempus continere videtur, prout priore continet & hoc idem insinuat Roman. cons. 45. quem referens sequitur Card. Tusch. pract. concl. tom. 7. liter. S. concl. 121. n. 3. quae corroborabitur pars ex mox dicendis.

39 Contraria tamen sententia nisi validatur fundamentis. Primò quia actio non nascitur ex prima sententia confirmata, sed ex confirmante, gloss. verbo hodie in l. furti in prin. ff. de his qui notantur infamia. & gloss. verb. ablatus est in l. chirographis §. ult. ff. de administrat. et in l. quis priore, verbo sed teneri ff. ad Senat. consil. Treb. & in l. eos verbo, vel injustam. C. de app. gl. notab. verb. discussa in fi. & cap. pastor alii §. praeterea, de off. deleg. sequuntur communiter Doctores secundum Alexand. in l. 1. de re jud. n. 5. & alii relati per Azev. in l. 6. tit. 17. n. 3. lib. 4. recop. Amador Rodrig. de execut. cap. 1. sub n. 18. vers. quae sanè pars, optimè Salced. in addit. ad Bernard. Diaz. regul. 696. Gregor. Lopez. in l. iii. 27. part. 3. gloss. verbo, majorales. Rebuff. 1. tomo constitut. Franc. tit. de sent. execut. art. 7. gl. 9. n. 5. & 6. Ferrarini. in praxi tit. de forma sententiae, in causis appell. vers. causa n. 3. Mathias Collet. in tract. de processibus executivis, 2. part. ex n. 97. ergo non tempus prioris sententiae, sed secundae spectandum est.

40 Secundò pro hac parte facit, quia licet prima sententia confirmetur, ipsa tamen non ideo assumit vires, sed secunda est, quae procedit effectum, adeo ut retro non respiciat sententia confirmans l. furti in princ. ff. de his qui notantur infamia, quae probatur, quod si reus ex famoso judicio fuit condemnatus, in gradu appellatiois confirmetur, non efficitur retro infamis a die prioris sententiae, sed ex die posterioris, ut ibi, hodie notari puto, non retro notatur, & c. ergo executor non debet compellere ad tempus prioris sententiae.

41 Ultimo & pro hac parte facit text. qui videtur expressus in l. 1. cor. 2. C. de usuris rei judicate, ibi, ultra quatuor menses a die condemnationis, vel si provocatio fuerit porrecta, a die confirmationis sententiae communerandis, & c. ergo expressa videtur haec lex, ut tempus tunc attendatur in prima sententia, quando ad ea non fuit provocatum, sed transivit in rem judicatam, appellatioem autem interveniente, a die sententiae confirmantis.

42 Sed nihilominus priorem partem tutiorem arbitror, quoniam quando condemnatio fit cum aliqua qualitate, & per aliam sententiam condemnatio confirmetur nemini dubium est, ut confirmetur etiam qualitas, & sententia quae se ad illam refert, intelligitur in se continere primam condemnationem cum sua qualitate, ac si in utero priorum de verbo ad verbum haberet expressam secundum Rot. & Cavalcan. Ubi supra & eo quod latissime notatur per Doctores, in l. si quis in aliqui. do. cunctis. Cod. de probat. quos late refert Ceval. in tom. 1.

com. contra commu. q. 44. per tot. & sententia referens se ad aliam sententiam, intelligitur cum omnibus suis qualitatibus tex. in l. aut prator, §. 1. ff. de re jud. Cuman. cons. 23. Car. Tusch. pract. concl. tom. 7. lit. S. cons. 126. n. 46. & nos quotidie videmus, quod prior sententiam, quem condemnet, ad redditus a die occupationis, vel litis contestationis, & c. si confirmetur, redditus exequantur a tempore quo dixerat prior sententia, est dicendum videtur, quod quando aliquid respicit condemnationem, tempus primae sententiae confirmatae attendatur, quando autem respicit executionem, tunc tempus confirmantis juxta notata infra c. 13. a n. 53. & seqq.

Non obstant in contrarium adducta post secunda parte. Non primò, quòd agitur ex secunda confirmante, non ex confirmata sententia, quia respondetur: nam ex quo se refert ad priorem condemnationem, quae omnino attendi debet cum suis qualitatibus, nullum est impedimentum, & inconveniens; ex qua agatur. Ecce, actum est vigore cujusdam instrumenti, lata est sententia facta condemnatione, ad illud se referens, jam non agitur ex actione instrumenti, sed actione iudicati, & nihilominus omnia exequuntur, prout in instrumento continentur, cum suis qualitatibus omnibus, vide quae nos hac 4. part. c. 5. n. 28.

Nec obstat secundum ex d. l. furti in princ. ff. de iis 44 quibus ut indignis, quia ibi sententia prior simpliciter lata, est condemnatoria absque aliqua qualitate, & requiritur cujus executionem, & effectum omnimodo impedit appellatio subsecuta, ac si sententia lata fuisset cum aliqua qualitate, aut requiritur, puta si declararetur infamis a tempore commissi delicti, si postmodum confirmetur simpliciter, quis dubitat, ut etiam intelligatur condemnatio infamiae, seu declaratio ab illo tempore prioris sententiae confirmatae, quemadmodum enim unum repetitum intelligitur, scilicet condemnationem principalem; cur caetera adifferentia non intelliguntur; nec video rationem differentiae.

Minus obstat textus in d. l. eos (licet difficilior apparet videretur) nihil enim ille textus rei, quae agimus, pertinet; loquitur enim in usuris decurrendis post rem judicatam ex mora post eam interveniente, quando non paret sententiae condemnatae, non tamen quando terminus aliquis appositus est in ipsa sententia, nec in ipsius ventre. Et ita dispositio quatuor menses qui dantur condemnatus, qui currunt post rem judicatam, si res judicata sit per unam tantum sententiam, quae transivit in rem judicatam, quia nulla emissia fuit ab ea appellatio; si vero postmodum ea interveniente & emissia accedat confirmatio, quia ab eo tempore rei judicatae currunt quatuor menses dati, ut condemnatus paret judicatis, juxta quae late diximus ad prin. hujus cap. & si post illos non paruerit, currunt ultra; hic casus illius textus qui longè distat à nostro, in quo quidem nihil tangit, quia non disponit de termino, & tempore solutionis in sententia appositio, sed de illo qui extra sententiam, & post illam accidere solet interveniente mora, & contumacia condemnati, & ita videtur dicendum in casu proposito nostrae difficultatis, ut executio non excedat attendens in compulsiōne illum terminum, specialiter appositum, & expressè in priori sententia simpliciter postmodum confirmata, cum ille 46 terminus respiciat condemnationem, non tamen executionem, & sic tempus sententiae confirmatae, cui inest, attendendum videtur.

Sed quid dicendum in sententia, quae quis est condemnatus in centum, & si intra centum, & limitatum terminum non solvat, fit condemnatus, & mittatur in triremes, vel exilium, vel solvat duplum, vel quadruplum, in quo post lapsum termini, non soluta pecunia, poterit ad poenam corporalem comminatam exequi sententiam hanc conditionalem Judex, ut late prosequitur Farinac. in pract. crim. tom. 1. quaest. 26. n. 13.

cum seqq. & num. 16. nunc queritur (hoc themate re-
tento) quid si in sententia nullus certus sit terminus
appositus , ut puta si Judex dixerit , condemno Titium
in centum , quæ si non solverit , vel solvere non potue-
rit , suscipietur , vel transmittetur ad trimeses , aut aliam
corporalem poenam pariatur ; tunc igitur quod tempus
expectandum erit , ut cognosci possit , an velit condem-
natus , vel valeat solvere poenam pecuniariam antea-
quam deveniri possit ad corporalem , varii varia di-
xere , ut est videre apud Prosper. Farinac. ubi proxime
num. 16. verior tamen , & rationabilior , atque sequenda
illa videtur , quæ docet expectandum esse terminum
decem dierum , qui currant à monitione , & notificatio-
ne , ac intentione , ut tenet Augustin. in addition. ad
Angel. de malef. verbo , quas si non solverit intra decem
dies amputeur tibi manus , n. 12. Prosper Farinac. d.
num. 16. fundatur ex ea regula , quod ibi sumus in
facto negativo , ad hoc ut quis incidat in poenam ,
semper requiritur monitio , cap. exiirpanda , & ibi Inno-
Hofiens. Joan. Andr. Anton. de Butr. Abb. & Imol.
cum aliis ibi , de prob. & dignit. & alii quos sequitur ,
& refert Augusti. ibi proxime allegatus .
50 Memineris velim , quod quando sententia ita condi-
tionaliter concipitur , si lapsò termino appposito in
sententia , condemnatus non solverit poenam pecunia-
riam , poterit Judex nihilominus facere executionem
sententia pro poena pecuniaria in bonis condemnati ,
abique eo quod contra ipsum exequatur corporalis
poena , si ita silico magis expedire cognoverit , ut per
Brat. in l. cum duobus , §. fin. n. 2. ff. pro socio , & in l. si
frater , §. idem respondit. cl. 2. per illum text. ff. cod. tit.
Angel. in l. si quando , §. bares ff. de legat. 1. & in l.
si infulam , ad fin. ff. de verbor. oblig. Alex. in l. non solum
§. morte , circa ff. de novi oper. nuncia. Rom. in l. 1. §.
post operis ff. cod. refert & sequitur Ill. in §. poena n. 47.
& 48. & ibi additio lit. P. la prima , in fin. de actio. &
quamvis aliqui relati (sed non sequuti à Flamin. Car-
tario , loco mox citando) dixerint , quod poena pecu-
niaria post lapsum termini sit transfusa in corpora-
lem , & sic non possit amplius commutari prior tamen
opinio , & æquior est , & etiam magis communis , sicut
testatur Contar. in tract. de executione sententia , capto
hamito , cap. fin. quem sequitur Prosper Farina. d. to 1.
quest. 26. n. 15.
52 Huc pertinet , ut sententia sequestrandorum fruc-
uum majoratus in judicio tenute pendente , excedat
executor , si fructus , non solum à die decreti perceptos ,
sed jam perceptos ante ipsam sententiam sequestri , à
tempore mortis ultimi possessoris majoratus sequestret.
Quam questionem ad partes examinat Christophor.
Paz in tract. de tenuta , tom. 1. cap. 11. per totum . &
quamvis pro illa parte , nempe , ut possit executor se-
questrare omnes fructus , non solum post decretum
perceptos , sed etiam à die mortis possessoris ultimi ,
adduceas varias , & elegantes considerationes , ac funda-
menta , nihilominus tamen recte contrarium defendit ,
imò quod non possit sententia sequestri exequi ,
nisi in fructibus post eam perceptis , & percipiendis ;
non tamen in perceptis à tempore mortis possessoris
jam , aliquibusque mediis eam tuetur , quæ omnibus
verior est & sequenda , quam ibi latius disputatam
videre poteris . Et generaliter quod sententia sequestri
non comprehendat fructus præteriti temporis percep-
tos , sed extantes & futuros , tenet post alios Marelc.
variar. resol. l. 2. cap. 277. n. 34.
54 Nunc tractandum de eo , qui electus est ad officium
pro anno præsentis vel in semestri , pro primo fuit
impeditus uti munere propter objectiones sibi , &
adversus electionem oppositas , & quod non fuerat
ritè nec solemniter electus ; interim dum his vertebatur ,
lapsus est annus regiminis , & officii , vel ejus major pars ,
postmodum obviavit , & declaratum fuit , ritè & rectè

electionem factam fore , seque legitime suo posse fungi
munere ; datus est executor pro hujus rei judicate exe-
cutione : queritur an ipse excedat , si loco lapsi tempo-
ris aliud subroget , ita ut redintegraretur totus annus
ad quem electus fuerat ? Hanc questionem examinat
B. in l. si in §. item cum quidam , col. 2. ff. locat. & in l. si
prius q. 10. ff. de novi oper. nuncia. Abb. per text. ibi in c.
fin. ibi , ut tempus regiminis elabatur , de iudiciis , in
penult. notabili , ubi communiter omnes Canonistæ refe-
runt , & sequuntur Bart. determinationem , & eam mag-
is communiter ab aliis Doctoribus teneri , affirmat Ill.
in l. si ita stipulatus essem abs te , col. penult. in prin. late &
ad pares disputat. Alvar. Vallas. cons. 155. per tot. to. 2. lat.
etiam Vincent. de Franch. d. 419. per tot. 2. p. qui omnes
concludunt , quod quando electio facta est pro tempore
certo , limitato , & determinato , puta , pro hoc anno , pro
anno proximo sequenti , &c. si tempus labatur , impe-
dimento accedente non subrogatur aliud tempus , ut
impleatur annus , quoniam alia est administratio , &
opera unius temporis , alia verò alterius , & in isto casu
nec fit condemnatio pro hujusmodi redintegratione , &
supplemento temporis , ut secus fit (dicunt ipsi Docto-
res) quando in genere tempus appositum est , ut puto
quinquennio , aut biennio , non adjecto , an de proximis ,
an de aliis . Prædictis tamen casibus habet electus recur-
sum contra tertium injustè cum impedimentum uti suo
officio , & sic non redintegratur l. fin. cum materia , ff. de
eo per quem factum erit , tex. in l. inde Nerat. §. idem Iuli.
ff. ad l. Aquil. habetur in l. 1. c. de inst. & in l. si Titius
statuas , ff. de condit. & demonst. Alvar. Vallas. ubi proxime
n. 14. apud quos late de hac materia .
Sed successivè queri potest , quod si factò tertii non
est ortum impedimentum , sed factò ipsius obligati , &
pariter condemnati , ut puta , quis locavit mihi domum ,
aut agrum in biennium ; aut quando legatus est mihi
ulius fructus in biennium à die mortis testatoris , & factò
hæredis vel locatoris , qui non permisit me uti ; & dum
vincitur , & condemnatur per sententiam , lapsum est
tempus : an passim , saltem in æstimatione , contra eum
condemnatum exequi sententiam ; & videbatur idem
esse dicendum , veluti in causa superiori resolvimus . Sed
nihilominus verius videtur in æstimatione adversus
hunc condemnatum principaliter aliàs obligatum ,
posse procedere executionem .
Moveor ex ratione mirabilis textus in l. usufruct.
mibi in biennium 6. cujus sunt verba : Si usufructus
mibi in biennium continuus à morte testatoris lega-
tus sit , & per hæredem steterit , quominus eum mihi
daret , præterito biennio nihilominus tenebitur , quem-
admodum teneretur , si res legata in rerum natura esse
desisset , quam quis deberet , moratusque esset in ea
danda , ut peti quidem jam usufructus qui legatus sit ,
non possit , quia alius futurus sit , quam qui legatus fue-
rit , sed æstimatio ejus bima dumtaxat facienda sit .
Hactenus de dicta lege , ubi gl. & Doctores dant
plures concordantes .
Cujus legis determinatione stante , rectè succedit
juris regula , quæ habet , quòd quando quis est condem-
natus ad rem tradendam , & præstendam , quæ perit , vel
obit , & jam non est in rerum natura , potest vigore
talis sententia fieri adversus obligatum debitorem con-
demnatum executio ad æstimationem , & valorem rei ,
seu interesse . Did. Perez. in l. 4. tit. 8. li. 3. ordinament.
fol. 1780. Avile. in cap. præter. c. 10. verbo , executionem .
n. 53. Parlador. lib. 1. rerum quotid. c. 6. §. 2. n. 11.
Cavallos in contra commu. tom. 1. quest. 662. & ultra
hos plurimos alios Doctores & jura adduximus supra
hac 4. part. cap. 5. à n. 33. & est textus expressus in l. si
novis. C. de executione rei judicate. l. qui restituerit ff. de
rei vindic. l. Julia ff. de confes. l. vi. 27. p. 3. Ergo sequi-
tur quòd si contra locatorem vel hæredem lata sit senten-
tia pro usufructu , & locatione præstanda , & partienda ,

& tempus lapsum sit , licet aliud subrogari non possit ;
tamen pro æstimatione adversus eum procedere execu-
tionem absque reatu excessus , arbitror , juxta funda-
mentalem , & juridicam rationem ejusdem legis , si
usufructus .
58 Tunc tamen excedere dicitur merus executor , quan-
do dedit dilationem condemnato ad parendum , intra
quam si non paruerit , illum excommunicaverit , quoniam
excommunicationis sententia actus est juridictionalis ,
quæ sine jurisdictione fieri non potest . Panormit. in cap. si Sacerdos , n. 10. de offic. ordinarii ,
pertinet enim ad jurisdictionem contentiosam , cum
ferri non debet absque causæ cognitione , c. nemo Epif-
cop. quest. 1. imò est meri imperii secundum Innoc. in
cap. transmiss. de elect. Specul. in tit. de jurisdic. omni.
judic. vers. secundum canones , n. 24. Panormit. in cap.
quod sedem , de off. ordinarii , col. fin. idem in cap. cum
contingat de for. compet. gloss. in d. cap. nemo ubi uterq.
Cardinalis comprobat. Paluda. q. 2. in 4. distinct. 3. late
Navar. in repet. cap. cum contingat. 2. causa nullitatis
corollario 6. ver. 6. inferitur hinc sub executorem , at exe-
cutor merus est incapax jurisdictionis , & sic dictum ter-
minum ad excommunicandum dando excedet eviden-
ter , exactius probat Nav. in d. c. cum contingat. quarta
nullitatis causa per tot. dicens etiam , quòd licet quod alios
effectus possit etiam ille , qui nullam habet jurisdic-
tionem terminum deliberatorium puta , præfigere , ad ef-
fectum tamen infligendi novam excommunicationem ,
alius quàm Judex cum jurisdictione , præfigere non po-
test , ut post Fel. Innoc. Joan. Andr. Imol. Hoff. & alios ,
tenet ipse Navar. in d. quarta nullitatis causa .
Quid autem erit dicendum de executore cui ad ali-
quam sententiam exequendum , vel causa committitur
cum termino limitato , puta , decem dierum , & vicissim
pluris , vel minoris , in quo brevitate termini non est fa-
cultas , ad procedendum cum terminis , & dilationibus ,
aliàs à jure in simili causa , tam ordinaria , quàm execu-
tiva concessis , & determinatis an poterit iste executor
abbreviare , & arcere prædictos legales terminos , &
illos regulare secundum terminum suæ commissioni
assignatum , absque reatu excessus ; quia ex eo videbatur
hoc casu detegi ex inordinato processu , secundum
quæ latius dicenda erunt inferius cap. 13.
Cui difficultati respondeatur , posse licitè executorem
absque reatu excessus , & quod magis est , nec etiam
simplicis gravaminis , hunc terminum arcere , ita illum
regulando , ut intra terminum sibi , jurisdictionique
concessum , per superiorem causa terminetur , ita ut tres
illi dies , seu etiam decem dati condemnatis , & execu-
tatis , ad opponendum , & probandum , in minus resolu-
vantur , atque abbrevientur , quoniam si in iudiciis
ordinariis abbreviantur ; multò magis hoc casu in
summaris , nempe & executivis , abbreviari debent ,
non enim potest magnum terminum dare , qui arcta-
tum limitatum habet , ut docet Bald. in cap. de causis
n. 11. & ibi Abb. n. 6. per text. ibi de off. deleg. late
comprobat , & resolvit Girond. in tract. de gabell. 4.
in princ. n. 5. usque ad n. 14. testantes de praxi optime
etiam Bobadill. in polit. lib. 2. cap. 20. à n. 29. usque ad
n. 32. dicentes quòd Judex executor non debet expectare ,
ut sua expiret jurisdictione , cum tacitè sibi videatur
à superiore data facultas terminos arcendi , qui sibi
illos restringit , & limitavit . Facit optime ad proposi-
tum text. in l. 1. ff. de gland. legend. & in l. 2. tit. 3. lib. 4.
recop. facti l. 6. tit. 18. lib. recop. Bar. in d. l. late Fel.
in cap. Eccles. S. Mar. n. 32. de consuet. quibus adde quæ
dixi 1. p. c. 13. n. 270. & supra .

CAPUT XII.

SUMMARIUM.

Ab executore , perperam sententiam interpretante appella-
tionis emissæ an non deferens , viam faciat , ubi
late & utiliter , quæ inter interpretandum præ oculis
haberi debeant .
Interpretari sententiam an possit executor , n. 1.
Interpretari & declarare is potest qui actum gessit , n. 2.
Interpretari & declarare verba dubia sua scripturae an
possit Notarius , n. 3.
Successor in officio & jurisdictione an possit inentionem
prædecessoris declarare , n. 4.
Interpretari & declarare voluntatem defuncti non potest
hæres , n. 5.
Declarandi facultas non transit ad hæredes , n. 6.
Interpretatio pendens est mera voluntate , fieri non potest
per successorem , n. 7.
Interpretatio pendens à juris regulis , & principiis ex ac-
tus seu processu , cuilibet Judici successoris pertinet , n. 8.
Judex delegatus subrogatus loco alterius delegati potest
sententiam prædecessoris interpretari ex verisimilibus
conjecturis , apparentibus ex actis & processu , non autem
ex mere voluntate , n. 9.
Taxare expensas quas sibi taxandas reservavit præde-
cessor , potest Judex successor , n. 10.
Etiam si successor sibi reservaverit taxare expresso nomi-
ne proprio , n. 11.
Quia materia non potest concernere personam , sed ju-
risdictionem dignitatem , & tribunal , ibid.
Executor sententia potest illius facere declarationem in-
terpretativam , n. 12.
L. ab executore , ff. de appell. declaratur , n. 13.
Potest as executoris regulariter à potestate superioris man-
dantis , n. 14. & seqq.
Interpretari suam sententiam non omnes Judices ordi-
narii possunt , n. 15.
Executor mixtus respicit merum imperium , n. 16.
Executor dicitur non qui ordinarius , sed delegata potes-
tate aliquid exequitur , n. 17.
Verba debent intelligi secundum vulgarem modum lo-
quendi , n. 18.
Communis usus loquendi prævalet in interpretatione legis
etiam divina , n. 19.
Interpretatio generaliter sumpta in quinque species dis-
tinguitur , & quas , n. 20.
Interpretationis species quis deduxerit , n. 21.
Interpretatio ad duo capita reduci potest , n. 22.
Interpretatio proprie idem est quod congrua verbi vel
orationis declaratio , seu expositio , ibid.
Interpretatio largè capitur pro correctiva seu extensiva ,
idem.
Interpretationem correctivam alius , quàm Princeps face-
re non potest , n. 23.
Interpretationem extensivam non potest facere Judex nisi
circa accessoria & eodem die , n. 24.
Interpretationem proprie , prout est congrua verbi & ora-
tionis declaratio , quilibet Judex potest facere , n. 25.
Declarationem interpretativam non alterantem condem-
nationem præcedentem potest facere executor mixtus , n. 26.
Declaratio interpretativa sententia facta per executorem ,
non inducit novum gravamen , n. 27.
Per declarationem interpretativam sententia quod obf-
curum est illuminatur & detegitur , n. 28.
Interpretativa declarationis qualitas est ut nihil novi
inducat , sed actum præ existentem & præteritum of-
tendat , n. 29.
Declaratio inest actui declarato , n. 30.
Declar-